

Patentirajte točak

U nekoliko godina, svet je obišla šala mrežnog časopisa Onion da će Microsoft patentirati binarne brojeve. Kada su, zloupotrebom propusta Internet Exploreru, neki šaljivci uspjeli da maskiraju taj tekst u vest

onu onima što ih CNN objavljuje na svojoj Web lokaciji, mnogi ozbiljni mediji preneli su je kao udarnu novost među njima i jedan ugledan domaći (neveni list).

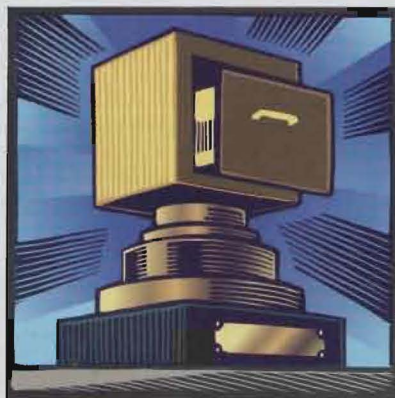
Iako je delovala bezopasno, ta šala je dovela do upaljene lampice u glavama predumišljivih izumitelja tople vode. Kada je nestao finansijski uzlet informatičke industrije, mnoge kompanije su zavirile u svoje knjige patenata i otkrile nove mogućnosti za zaradu.

British Telecom je „pronašao“ dokaz da se patentirao hiperveze – pre četiri godine pokušao je čak da naplati licence za korišćenje te „tehnologije“, ali je na kraju odustao. Priča se da je to učinio zbog malog publiciteta. Međutim, oni koji su svoje izumove izložili medijskoj poruzi ili koji su takve pogrde ne smetaju, veoma su raspoloženi da unovče svoje otkriće naširoko korišćenih tehnologija.

Kompanija E-Data podnela je prošle godine tužbu protiv 14 „velikih igrača“ na tržištu digitalne muzike zbog neovlašćenog korišćenja patentirane tehnologije za preuzimanje muzike na zahtev“. Njen patent obuhvata preuzimanje i snimanje informacija, poput muzike, s računara na fizički objekat kao što su CD i DVD disko i MP3 plejeri. Među tuženima su bili i Microsoft, Amazon, New York Times, a kompanija Apple se nagodila sa E-Datom da plaća joj licence za globalnu upotrebu.

Sličnih besmislenih patenata ima na pretek. Pre dva meseca, britanska kompanija BTG tužila je Microsoft i Apple zbog neovlašćenog korišćenja patentirane tehnologije „ažuriranja softvera preko

Weba“. BTG, po izjavama predstavnika te kompanije, vlasnik je šest patenata za tehnologije koje se veoma često primenjuju za „automatizovano prenošenje programa“. Za razliku od malih igrača, koji neće preživeti dugotrajna i skupa suđenja s IT gigantima, BTG godišnje zaradi oko 100.000.000 dolara, uglavnom od licenci za razne tehnologije. Između ostalih, oni imaju patentna prava i za hoverkraft.

Neke tehnologije u povoju zadesio je pravi pakao zbog patentnih tužbi. Na primer, kompanija Intermec Technologies tužila je proizvođače RFID čipova i čitača zbog korišćenja četiri patentirane tehnologije: radio-frekventnog kola i memorije u tankom i fleksibilnom pakovanju, pasivne radio-frekventne nalepnice koja se može sinhronizovati s baznom stanicom, načina komunikacije nalepnica sa RF primopredajnicima i smeštanja informacija u RF nalepnice. Analitičari su tu tužbu shvatili kao najavu godina parničenja i međusobnog tuženja kompanija, što će znatno us-

poriti razvoj i primenu tehnologije koju je čekala svetla budućnost.

Kanadska kompanija Wi-LAN tužila je Cisco Systems zbog neovlašćenog korišćenja tehnologije OFDM, na kojoj je zasnovana čitava serija WLAN i WiMAX proizvoda (uključujući sve 802.11a i 11g uređaje). Ta kompanija već tri godine gubi milione dolara, a njen pokušaj da naplati licence za tehnologije koje su opšteprihvaćene kao standard, neki analitičari vide kao čisto reketiranje. Slično je i s već čuvenim parnicama grupe SCO protiv vodećih kompanija u svetu Linuxa – mada se oni pozivaju i na kršenja raznih autorskih prava i patentiranih tehnologija. Kompanija Network Associates nedavno je patentirala nekoliko tehnologija za filtriranje elektronske pošte – mnogi analitičari su to razumeli kao predskazanje tužbi protiv konkurentskih kompanija.

Činjenica je da se zbog užurbanog razvoja informatičkih proizvoda često zanemaruje čak i temeljno testiranje, a kamoli pravna procena svih mogućih patenata. Izume svakako treba platiti, jer su pronalazači novih tehnologija to zaslužili. Međutim, patentni zavodi i sudovi u razvijenim zemljama morali bi da povedu više računa o tome šta priznaju kao izume. Taj problem je posebno aktuelan sada, jer Evropska unija odlučuje o tome da li će omogućiti patentiranje softverskih tehnologija. Strahujem da će spoj patentiranja i reketiranja otvoriti Pandorinu kutiju, iz koje će izaći dugoročna suđenja, značajna poskupljenja programa i opreme i temeljno prepravljavanje raznih tehnologija koje su već zauzele svoje mesto na tržištu. ■

Gojko Adžić je glavni i odgovorni urednik Mikra. Njegove uvodne reči pročitajte na adresi www.mikro.co.yu/arhiva/gojko.